

Pirkanmaa**2019**

Joukkoliikenteen ja henkilökuljetusten järjestäminen tulevaisuudessa Pirkanmaan maakunnassa - joukkoliikenteen viranomaistoiminta

Paikallisliikenneliiton vuosikokousseminaari 16.3.2017
joukkoliikennejohtaja Mika Periviita
Tampereen kaupunki

Joukkoliikenteen ja henkilökuljetusten työryhmät

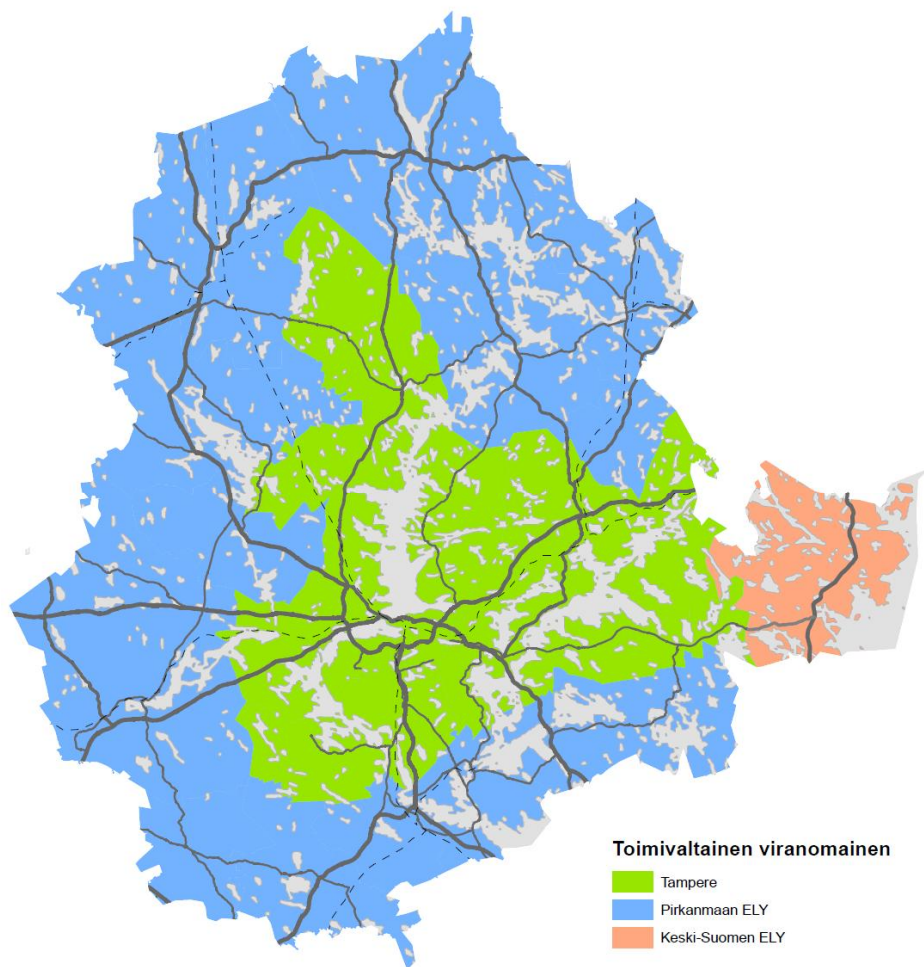
Pirkanmaa 2019

Alueiden käyttö ja yhdyskuntarakenteen toimivuus –teemaryhmä
Alatyöryhmä: JOUKKOLIIKENNE

Hankinnat ja logistiikkateemaryhmän alateema
HENKILÖKULJETUKSET

Työryhmien esitykset valmistuvat keväällä !

Nykyiset joukkoliikenteen järjestäjät

- **Tampereen seudun joukkoliikenne**

- **Tampereen kaupunki** + Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Vesilahti ja Ylöjärvi
- 20 htv + sopijakuntien htv:t
- 380.000 asukasta
- vahvan kasvun alue
- joukkoliikenteen nettomenot 15 Meur

- **Pirkanmaan ELY-keskus**

- toimivalta-alue käsittää Pirkanmaan maakunnan lukuun ottamatta Tampereen kaupunkiseutua
- 2 htv
- 130.000 asukasta
- nettomenot 2 Meur

- Lisäksi alueella liikennöi: EPO, KES, POS UUD ja VAR ELY-keskuksen järjestämää reittiliikennettä

- **Kuntien järjestämää** joukkoliikennettä (lähinnä koulukuljetuksia)

- **LVM:n** tilaamaa junaliikennettä

- **Kuhmoisissa** nykytilassa toimivaltaisena viranomaisena Keski-Suomen ELY-keskus

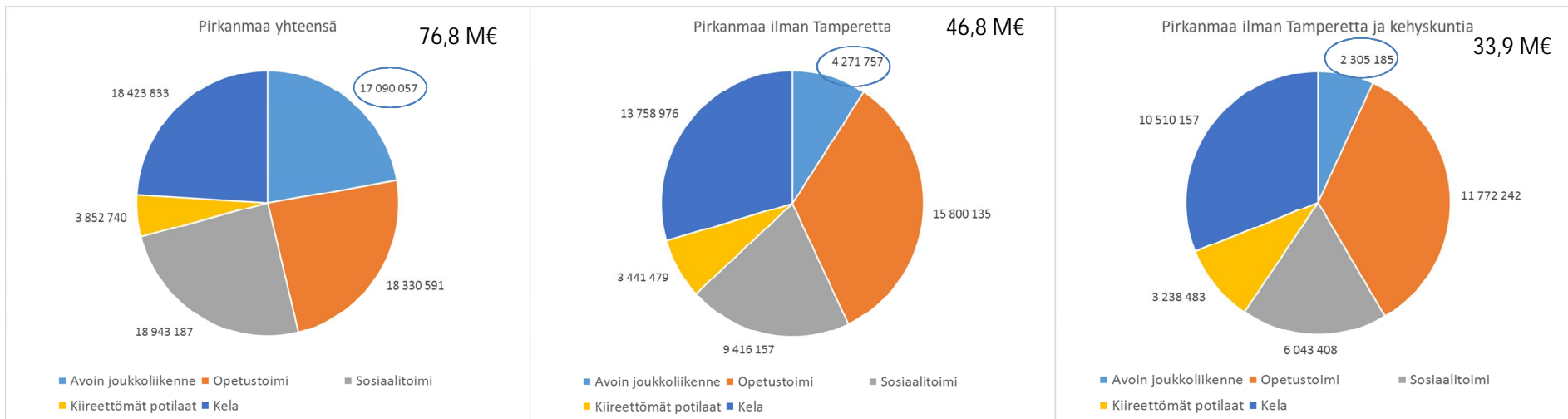

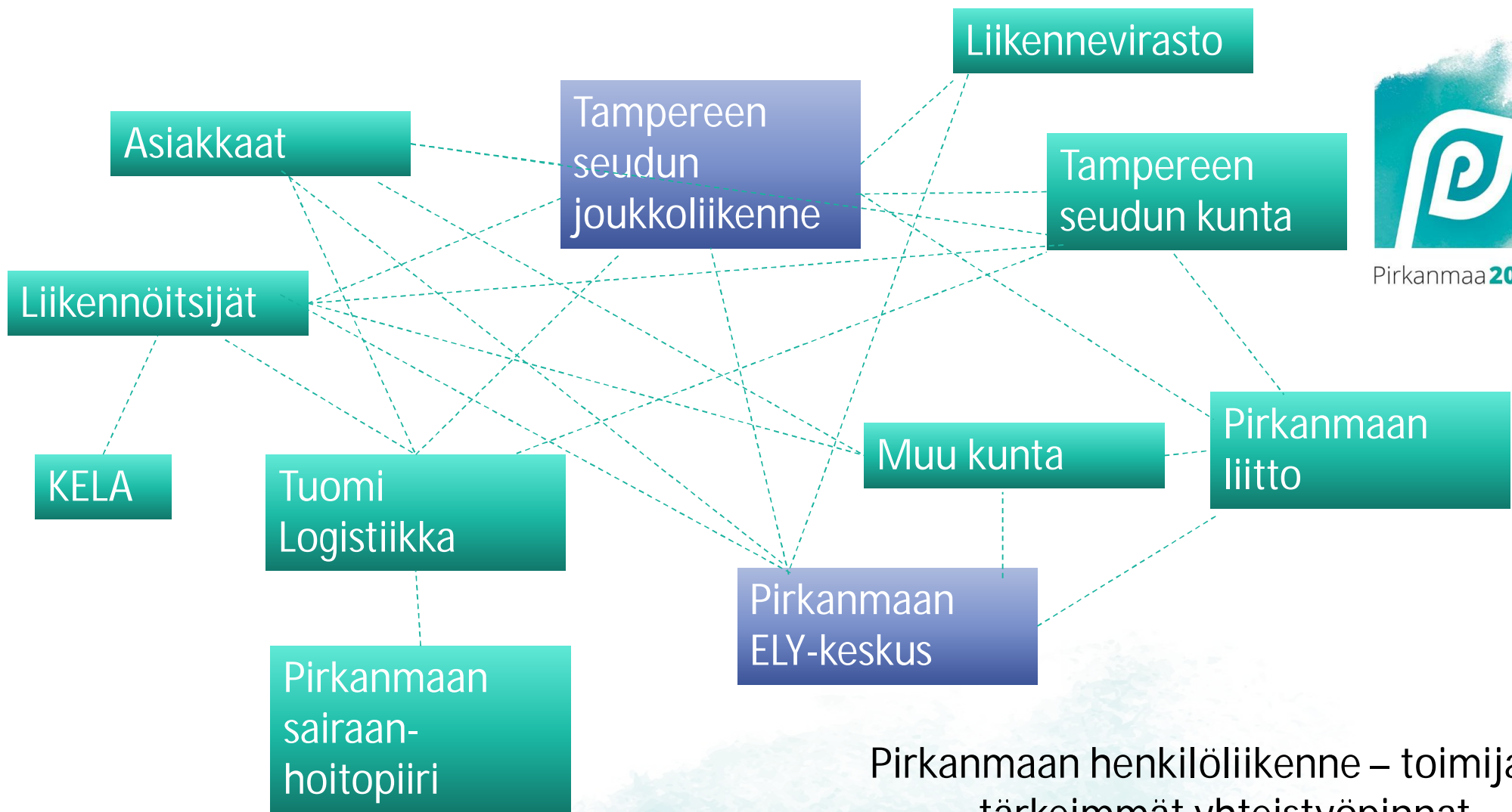
Pirkanmaa 2019

2. Joukkoliikenteen ja henkilökuljetusten kustannukset 2015

Pirkanmaa 2019

Pirkanmaa 2019

Pirkanmaan henkilöliikenne – toimijat ja tärkeimmät yhteistyöpinnat

Henkilökuljetusten kehittämisen tavoitteet (haastattelujen pohjalta)

- **Resurssien järkevä käyttö ja optimointi. Palvelut pitää hoitaa käytettävissä olevasta rahamäärästä huolimatta. Tärkein tavoite, että moninaiset palvelutarpeet tulevat hoidettua.**
- Tehdään kokonaistaloudellisesti järkevintä ja parasta palvelua, myös palveluverkko huomioon ottaen.
- **Kuljetuskustannusten nousu täytyy saada aisoihin.**
- Yhdistelyn potentiaali tulisi hyödyntää täysmääräisesti
- Osaava toiminta edellyttää keskittämistä. Laskurutiinien ja muiden vakioprosessien digitalisoiminen, kunnan järjestelmät.
- Maakunnallisella yhteistyöllä tulee saada varmuus siitä, että henkilöliikenne on hallinnassa (riittävä osaaminen), koska kunnissa ei ole henkilöliikenteen resurssia.
- Henkilökuljetuksissa yhteistyön mahdollistaminen, ei kustannusten osaoptimointia.
- **Tehokkuus- ja kustannussäästöt keskittämällä**
- Kilpailuttamisosaaminen ja valvonta.
- Ratkaisu mahdollistaa asukkaiden kannalta tarkoituksenmukaisen palveluverkon.
- Yhteistyö VPL- ja SHL-kuljetusten, (koulukuljetusten) ja SVL-kuljetusten yhdistelyssä viimeistään v. 2021.

Pirkanmaa 2019

Yhteistyön kehittämistarpeita (haastattelujen pohjalta)

- **Maakunnan henkilöliikenne kaipaa kehittämistä ja selkeää johtajuutta**
- Kukaan ei johda valtakunnan tasolla henkilökuljetuksia alana ja asiana,
- **Kunnissa ei ole henkilökuljetusten tai joukkoliikenteen ammattilaisia. Kaikki henkilöliikennetehtävät tehdään muun toimen ohessa, myös suunnittelu ja kilpailuttaminen.**
- Ongelmana kunnassa on osaamisen puute, ollaan palveluntarjoajien vietävissä. Kunnalla ei ole henkilökuntaa joukkoliikenteeseen tai henkilökuljetuksiin.
- Tarvittaisiin maakunnallinen yhteistoimintamalli myös koulukuljetuksiin, vapaaehtoisuuteen perustuen.
- Tulee rakentaa maakuntien ja kuntien yhteistyömalli. Ainakin yhteiskilpailutus voisi toimia
- Joukkoliikenteen ja koulukuljetusten yhteistyön tarve kasvaa: kouluja on lakkautettu ja lakkautetaan erikseen.
- Yhteistyön kehittämistarvetta kuntien ja liikennöitsijöiden välillä.
- Tarvitaan selkeät tehtävät ja vastuut
- Yhteistyötä tulisi kehittää toimivalta-alueen rajalla ja toimivaltaisten viranomaisten välillä. Pääosa liikenteestä on Tampereelle suuntautuvaa.

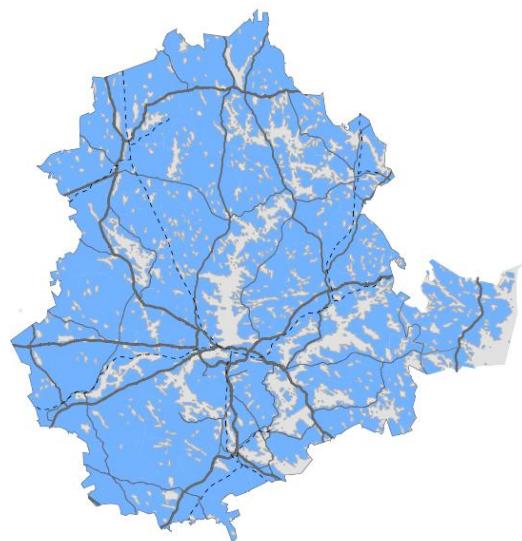
Pirkanmaa 2019

Valmisteluryhmä on tarkastellut alustavasti 4 erilaista perusmallia järjestää joukkoliikennettä Pirkanmaalla

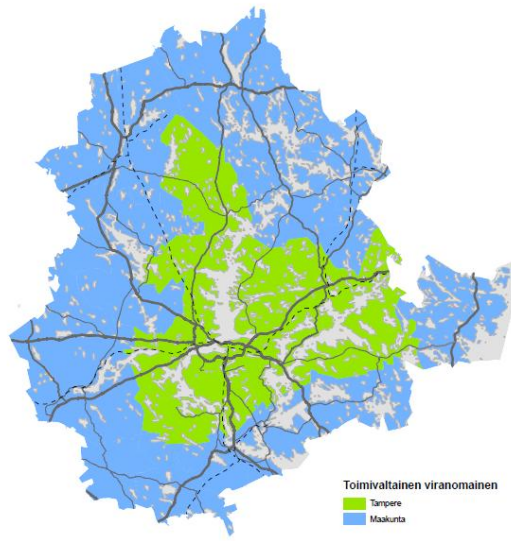

Pirkanmaa 2019

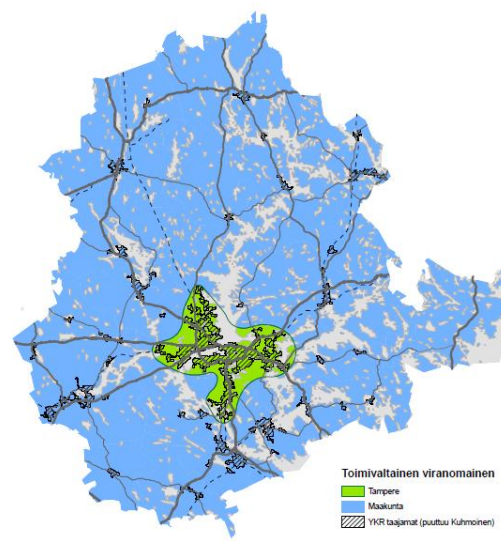
Yhden toimivaltaisen malli

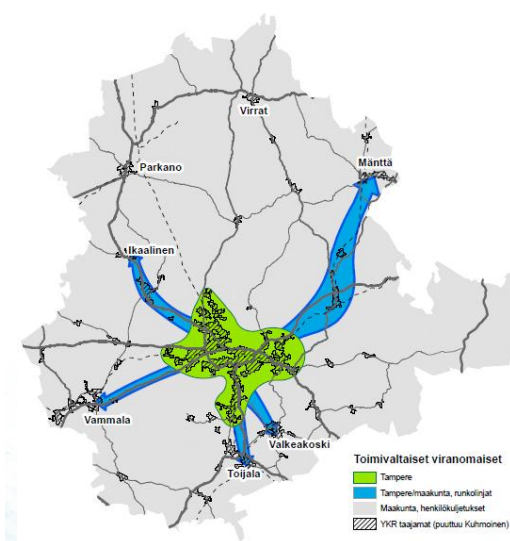
Nykytilaan pohjautuva malli

Yhdyskuntarakenteeseen pohjautuva malli

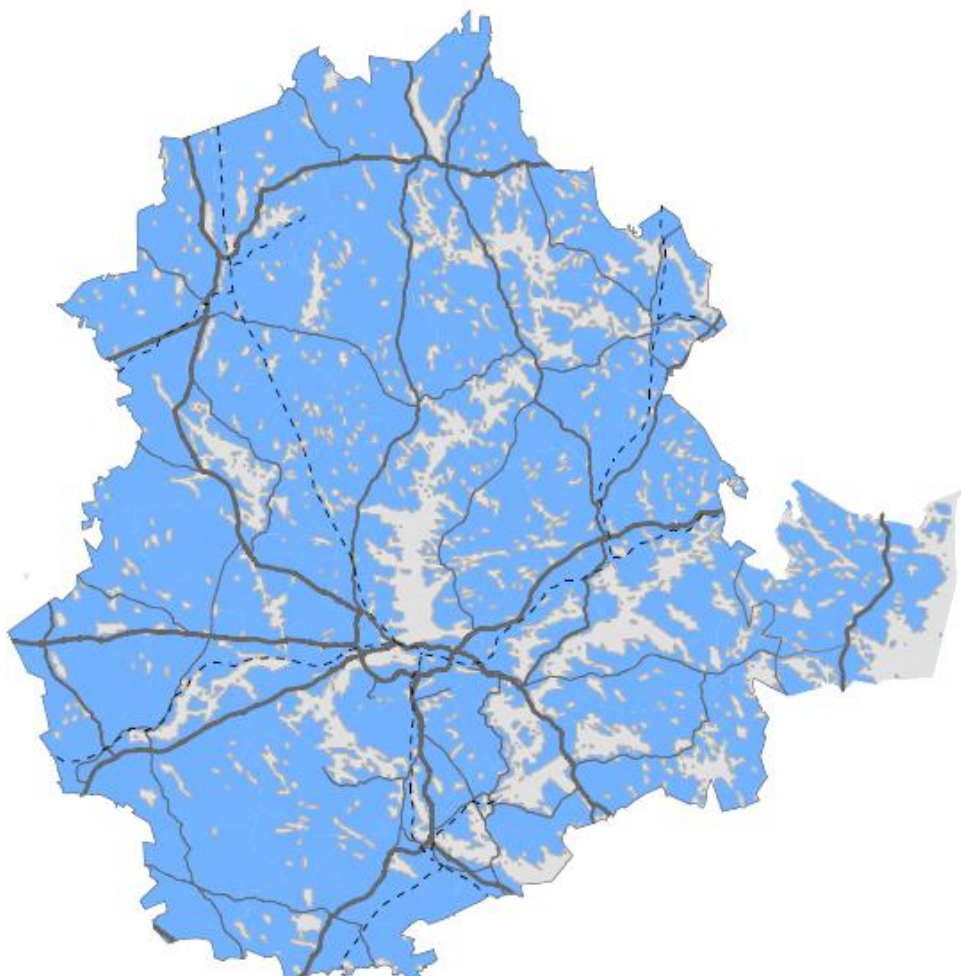

Hub-malli, runkolinjat

Yhden toimivaltaisen malli

Huomioita:

- Varsin erilaisia tarpeita ja liikennöintimalleja alueen sisällä, sama kilpailutusmalli ei sovi kaikkialle: mukana kannattavaa ja paljon tukea vaativaa liikennettä sekä henkilökuljetuksia
- Hyvä asia yhtenäinen lippu- ja maksujärjestelmä. Olisi tärkeää saada liput toimimaan myös junissa, jolloin juna ja bussi olisivat aidosti toisiaan täydentäviä tapoja matkustaa.
- Joukkoliikenteen suunnittelun suhde kaavoitukseen, kouluverkkoon, tms. voi olla heikko, jos ei samalla organisaatiolla
- Yksi toimija saattaisi selkeyttää kokonaisuutta hallinnollisesti. Toisaalta Tampereen toimivaltainen ei käytännössä voi nykyisellä hallintomallilla laajeta 23 kunnan alueelle
- Jos maakunta ottaisi vastuun koko kakusta, siirtyisi päätöksentekotoimivalta joukkoliikennelautakunnalta maakunnalle. Siirtyykö päätöksenteko turhan kauaksi sieltä, missä yli 95 % joukkoliikenteestä tapahtuu?
- Maakunnalle jäisi kai joka tapauksessa vastuu muun henkilöliikenteen järjestämisestä (pl. koulut).
- **Vaatisi toimintakulttuurin muutamista, kannattaako yrittää nyt kun on niin paljon muitakin muutoksia**

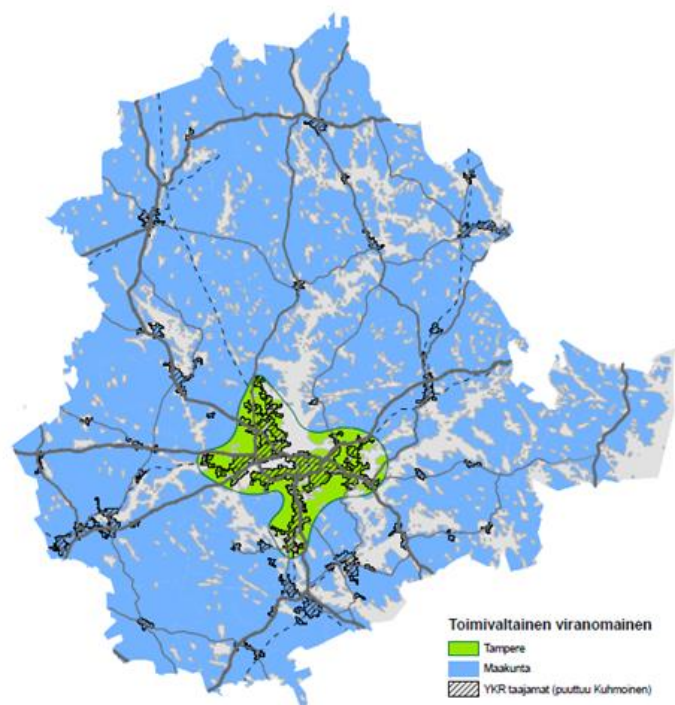
Näkökulma:

olisiko toimivaltainen viranomainen Tampere vai maakunta?

Pirkanmaa 2019

- valmisteluryhmän suosikki

Yhdyskuntarakenteeseen pohjautuva malli

- 2 joukkoliikenneviranomaista
  - Tampereen kaupunkiseutu ja Maakunta
- Tampereen kaupunkiseutu
  - toimivalta-alue pienenee keskittyen kaupunkiseudun rakennettuun ytimeen
  - kaupunkisuunnittelu, maankäytön kehittyminen ja kasvu, ratikka ja runkolinjasto, kaupunkiliikunnan kehittyminen,
  - ytimen kunnat subventoivat ja päättävät
  - MAL-sopimus
- Pirkanmaan maakunta
  - yhteiskunnan järjestämät henkilökuljetukset keskiössä ja koko alueella
  - rahoitusresurssia henkilökuljetuksia tehostamalla sekä maakunnan ja kuntien budjeteista
  - kollektiivikyydit Tampereelle myös tärkeitä
  - Tuomi Logistiikalla vahva järjestämisrooli henkilökuljetuksissa
  - junaliikenteen kehittäminen
- viranomaiset sopivat järkevästä yhteistyöstä (yhteistoimintasopimus)
  - esim. lippu- ja maksujärjestelmä
  - liikenteen hankinnat

Näkökulmien yhteenveto

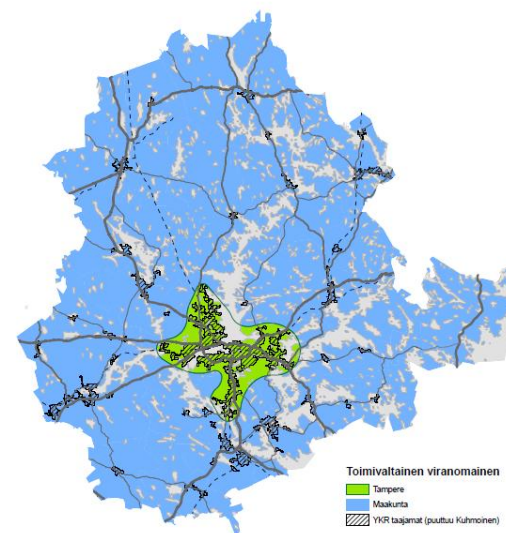
Tampere + ydinseutu

- joukkoliikenteen suunnittelun fokus siellä missä joukkoliikennettä on
- joukkoliikenteen suunnittelu on tärkeä osa kaupunkisuunnittelua
- Tampere ja seudun ytimen muodostavat kunnat maksavat joukkoliikenteen subvention
- Joukkoliikennettä koskevassa päätöksenteossa mukana ne, keiden kuuluukin olla.

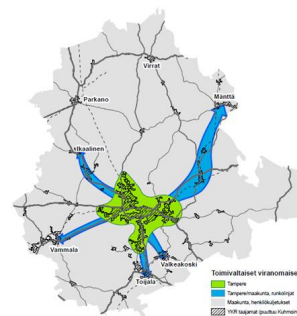
Maakunta

- Maakunta voi keskittyä maaseutumaisen joukkoliikenteen haasteisiin yhdistämällä muut henkilökuljetukset osaksi sitä.
- Maakunnalle rautatieliikenteen kehittäminen
- Koko maakunnan henkilökuljetusjärjestelmän kehittäminen

Yhdyskuntarakenteeseen pohjautuva malli

Hub-malli, runkolinjat

- Maakunnan keskuksen suuntauvan joukkoliikenteen järjestämisessä ja lippu- ja maksujärjestelmän osalta tehdään yhteistyötä

Kiitos !

